

Sygn. akt I ACa 875/12

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący:	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Owczarek SA Ewa Jastrzębska
Protokolant:	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z wniosku N. G., M. F., R. T., N. M. i R. Z.

przy udziale Prokuratora Okręgowego w K.

o uznanie orzeczenia sądu państwa obcego

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt II Co 208/11,

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn. akt I ACa 875/12

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Katowicach uznał za skuteczne na obszarze Polski stwierdzenie nabycia spadku przed rejestratorem do spraw spadkowych w H. z dnia 2 października 2005r. po J. R. sygn. akt (...) stwierdzające, że spadkobiercami są córki R. T. i N. M. po 1/2 części oraz stwierdzenie nabycia spadku przed rejestratorem do spraw spadkowych Sądu Okręgowego w H. z dnia 27 marca 1988r. sygn. akt (...) stwierdzające, że spadek po T. R. nabyli J. R. w 8/16, M. F. w 4/16, R. Z. w 2/16, M. K. w 1/16 i B. K. w 1/16.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek N. G..

W uzasadnieniu orzeczenia uwzględniającego wnioski podano, że spełnione zostały przesłanki uznania o jakich mowa w art. 1145 § 1 kpc.

Ponadto uczestnicy postępowania R. T. N. M., M. F. i R. Z. mają interes prawny w dokonaniu uznania, gdyż są spadkobiercami udziałowców (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., która to spółka jest właścicielem nieruchomości położonej w Polsce i reaktywowała swoją działalność. Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 31 października 2011r. przesądził, że w sprawie nie zachodzi negatywna przesłanka uznania polegająca na wyłącznej jurysdykcji, we wspomnianych sprawach spadkowych sądów polskich.

Sąd Okręgowy uznał, że uczestnik postępowania N. G. nie wykazała interesu prawnego dla dokonania uznania orzeczeń zagranicznych. Nie została bowiem wskazana jako uczestnik postępowania spadkowego w Izraelu, ani nie przedstawiła dowodów na okoliczność, że jest następcą prawnym wspólników wspomnianej spółki.

Postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach zostało zaskarżone zażaleniem przez uczestników postępowania N. G., R. T., N. M., M. F. i R. Z. w części oddalającej wniosek oraz przez Prokuratora Okręgowego w K. apelacją w części uwzględniającej wnioski.

Środek odwoławczy wniesiony przez Prokuratora Okręgowego w K. został odrzucony przez Sąd Apelacyjny w Katowicach. Sąd odwoławczy wyjaśnił, że kwestionowane przez Prokuratora orzeczenie może być zaskarżone wyłącznie zażaleniem, a to zostało wniesione przez Prokuratora po terminie.

Uczestnicy postępowania N. G., R. T., N. M., M. F. i R. Z. zarzucili nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy istoty sprawy, a przynajmniej nierozpoznanie wniosków wszystkich wnioskodawców. Skarżący podnieśli, że także N. G. ma interes prawny w dokonaniu uznania za skuteczne na obszarze Polski spadkobrań mających miejsce w Izraelu, gdyż jest spadkobierczynią po C. D. oraz po J. D.. Cała rodzina D. przed zmianą nazwiska nazywała się F.. C. F. był zaś synem A. i G. F., którzy z kolei byli (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

O. S. i E. K., co wynika z zagranicznych orzeczeń spadkowych, są spadkobiercami po J. F., który był wspólnikiem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

Dlatego N. G. oraz pozostali uczestnicy wnosili o uznanie za skuteczne na obszarze Polski orzeczeń spadkowych wymienionych w pierwszym wniosku oraz wniosku z dnia 23 kwietnia 2012r.

Powołując się na powyższe skarżący wnosili o zmianę zaskarżonego postanowienia w części oddalającej poprzez uwzględnienie wniosku o uznanie postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 3 stycznia 1974r., sygn. akt (...) stwierdzającego, iż spadek po J. D., synu A., zmarłym w dniu 2 stycznia 1973r. w T. w Izraelu, nabyła w 1/4 części jego żona C. D., zaś w 3/4 jego córka N. G. oraz wniosku o uznanie postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 30 września 1986r., sygn. akt (...) stwierdzającego, iż spadek po C. D., zmarłej w dniu 4 stycznia 1986r. w T. w Izraelu, nabyła w całości córka N. G..

Ponadto skarżący wnosili o uzupełnienie zaskarżonego orzeczenia w przedmiocie wniosku z 23 kwietnia 2012r. przez uznanie za skuteczne na obszarze Polski orzeczenia Sądu Obwodowego w T. z dnia 23 listopada 2004r. sygn. akt (...), stwierdzającego, iż spadek po I. F. zmarłym w dniu 25 marca 2004r. w R. w Izraelu nabyły po 1/2 części jego córki E. F. i O. F..

Prokurator wnosił o oddalenie środka zaskarżenia wniesionego przez uczestników postępowania.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

W przypadku złożenia wniosku o uznanie orzeczenia sądu państwa obcego wydanego do dnia 1 lipca 2009r., w braku odmiennych uregulowań wynikających z umowy międzynarodowej, postępowanie przed sądem powinno być

prowadzone na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2009r., także wtedy, gdy wniosek złożony został po tej dacie.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 maja 2012r., sygn. akt V CSK 454/11 (niepublikowane) analizując zagadnienia dotyczące prawa materialnego i procesowego jakie winno być stosowane dla wniosków o uznanie orzeczeń sądów państw obcych zwrócił uwagę, iż w tym zakresie nastąpiła istotna zmiana stanu prawnego wprowadzona ustawą z dnia 5 grudnia 2008r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571).

Z art. 8 ust. 5 tej ustawy wynika, że uznania lub stwierdzenia wykonalności na podstawie przepisów ustawy nowelizującej podlegają orzeczenia, rozstrzygnięcia lub ugody, które zostały wydane albo zawarte lub zatwierdzone po dniu wejścia w życie tej ustawy (tj. po 1 lipca 2009r.).

Obowiązek stosowania przepisów k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2009 roku oznacza, że zastosowanie ma art. 1146 kpc formułujący przesłanki uznania, a także art. 1148 kpc, stanowiący, iż o uznaniu orzeka Sąd Okręgowy w składzie trzech sędziów zawodowych, po przeprowadzeniu rozprawy z udziałem prokuratora, a od postanowienia Sądu Okręgowego przysługuje apelacja.

Ze względu na to, że wszystkie orzeczenia, których uznania żądają wnioskodawcy zapadły przed 1 lipca 2009r. w niniejszej sprawie zastosowanie winien mieć stan prawny sprzed nowelizacji.

Sąd Okręgowy zastosował prawidłowe przepisy prawa. Nieprawidłowym było natomiast odrzucenie przez Sąd Apelacyjny apelacji prokuratora w wyniku wadliwego uznania, że w sprawie właściwym środkiem zaskarżenia jest zażalenie.

Wobec konieczności stosowania przepisów prawa sprzed nowelizacji środkiem takim jest apelacja. Dlatego mimo niewłaściwego określenia, wniesiony przez wnioskodawców środek zaskarżenia został rozpoznany przez Sąd Apelacyjny jako apelacja.

Wniosek został skierowany do Sądu Okręgowego w Katowicach przez pięć osób domagających się uznania za skuteczne na obszarze Polski czterech orzeczeń o spadkobranium mających miejsce na terenie Izraela. W uzasadnieniu podano, że jest to w istocie pięć tożsamyh wniosków, które winny być rozpoznane łącznie. Ze względu na cofnięcie wniosków dotyczących spadkobrania po J. D. i C. D. postępowanie w tym zakresie zostało umorzone postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 22 lutego 2011r. Wobec braku zaskarżenia orzeczenie to uprawomocniło się.

Wnioskodawcy nie ponowili wniosku w tym zakresie, dlatego przedmiotem uznania były jedynie orzeczenia dotyczące spadku po J. R. i po T. R..

Uczestniczka postępowania N. G. nie ma interesu prawnego w uznaniu za skuteczne na obszarze Polski tych orzeczeń spadkowych, gdyż nie jest spadkobiercą spadkodawców, których dotyczą te orzeczenia. Ponadto spadkobiercy po J. R. i T. R. uzyskali żądane uznania. Uznanie orzeczeń spadkowych przyznających N. G. status spadkobiercy, na mocy dwóch wspomnianych na wstępie orzeczeń Sądu Obwodowego wT., było niemożliwe, gdyż tak ta wnioskodawczyni jak i pozostali wnioskodawcy cofnęli wniosek w tym zakresie. Wniosek został więc uwzględniony w całości w stosunku do tych wnioskodawców, którzy wykazali interes prawny w uznaniu orzeczeń spadkowych po J. R. i po T. R..

Przedmiotem postępowania nie było uznanie orzeczeń dotyczących spadkobrania po J. D. i C. D..

Brak jest podstaw do uzupełnienia zaskarżonego orzeczenia w zakresie uznania orzeczenia spadkowego dotyczącego spadku po I. F..

Wniosek w tym zakresie nie został złożony w niniejszej sprawie, czemu Sąd Apelacyjny w Katowicach dał wyraz w postanowieniu z dnia 31 października 2011r. sygn. akt I ACz 926/11.

Zgłoszenie takiego wniosku na etapie postępowania apelacyjnego jest niedopuszczalne, co wynika z art. 383 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc.

Dlatego na mocy art. 385 kpc apelację należało oddalić jako pozbawioną uzasadnionych podstaw.